

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Sergey Zolotoukhine/Rusya – 14939/03

Karar 10.2.2009 [BD]

7 no'lu Protokol'ün 4. maddesi

Aynı suçtan iki kez yargılanmama ve cezalandırılmama hakkı

“Huzur bozucu küçük eylemlerden” dolayı idari mahkûmiyet sonrasında, aynı olaylarla ilgili olarak, “huzur bozucu eylemlerden” dolayı ceza davası açılması: *İhlal*

Olaylar: Ocak 2002 tarihinde, başvuru, izin almadan kız arkadaşını askeri bölgeye sokmaktan dolayı, yakalanmış ve polis karakoluna götürülmüştür. Polis tarafından tutulan tutanağa göre, sarhoş bir halde olan ilgili terbiyesizdi, pis laflar kullanıyordu ve kaçmaya çalıştı. Aynı gün, polis karakoluna getirilmesinden hemen sonra, bir ilk derece mahkemesi başvuru, kamu görevlisine hakaretten ve kamu düzenini ihlalden suçlu bulmuştur. Mahkeme İdari Suçlar Kanunu'nun 158. maddesine dayanarak başvuru, “huzur bozucu küçük eylemlerden” dolayı üç gün hapis cezasına mahkûm etmiştir. Ondan sonra, aynı olaylarla ilgili olarak başvuru hakkında bir ceza kovuşturması açılmıştır. Başvuru polis karakoluna getirilir getirilmez polislere hakaret etmek ve kamu düzenini bozmaktan dolayı Ceza Kanunu'nun 213. maddesine göre “huzur bozucu eylemlerde” bulunmaktan yargılanmıştır. Sonrasında başvuru, bu sefer de idari suçlar hakkındaki tutanağı düzenleyen komutana hakaret etmekten dolayı Ceza Kanunu'nun 319. maddesinde öngörülen kamu görevlisine hakaret suçundan ve polis karakoluna götürüldüğü sırada komutanı ölümle tehdit etmekten dolayı Ceza Kanunu'nun 318. maddesinde öngörülen kamu görevlisini şiddet kullanmakla tehdit etmek suçundan yargılanmıştır. Aralık 2002 tarihinde, aynı ilk derece mahkemesi başvuru, Ceza Kanunu'nun 318 ve 319. maddelerinde düzenlenen suçları işlemekten suçlu bulmuş ancak, suçluluğu gerekli deliller kriterine göre kanıtlanamadığından, Ceza Kanunu'nun 213. maddesinde düzenlenen suçtan beraat ettirmiştir.

Hukuk: 7 Haziran 2007 tarihinde verdiği kararında, Daire, oybirliğiyle, 7 no'lu Protokol'ün 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Dava Hükümet'in isteğiyle Büyük Daire'ye gönderilmiştir. Bu madde anlamında “cezaî alanda yöneltilen bir suçlamanın” varlığıyla ilgili olarak, Daire gibi Büyük Daire de başvuru hakkında açılan ilk prosedürün, ulusal hukukta idari prosedür olarak nitelendirilmiş olsa da, özellikle “huzur bozucu küçük eylemler” suçunun niteliği ve cezanın ağırlığından dolayı, bir ceza prosedürü olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatindedir. Suçların kimliğiyle ilgili olarak, AIHM geçmişte farklı yollar izlemiştir: Bunların bir kısmında hukuken nasıl nitelendirildiklerine bakmaksızın olayların kimliğine önem vermiş, bazılarında aynı olaylar farklı suçlara yol açabilir ilkesini koymak suretiyle hukuki nitelemeye önem vermiş, başkalarında da iki suçun temel ortak unsurlarını aramıştır. Bu yolların farklılığının 7 no'lu Protokol'ün 4. maddesinin güvenceye aldığı temel

hakla uyuşmayan bir hukuki güvensizlik kaynağı haline geldiğini düşünen AİHM, AİHS anlamında “aynı suç” ifadesinden ne anlaşılması gerektiğini açıklamaya karar vermiştir. Özellikle Birleşmiş Milletler Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Paketi, Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı ve Amerika İnsan Hakları Sözleşmesi gibi diğer uluslararası belgelerde öngörüldüğü anlamıyla aynı suçtan iki kez yargılanmama ve cezalandırılmama hakkının kapsamını analiz ettikten sonra, AİHM, 7 no’lu Protokol’ün 4. maddesinin birinci suçun oluşmasına yol açan aynı olaylar veya “özünde” aynı olan olaylar nedeniyle ikinci bir suç için bir insanın kovuşturulmasının veya yargılanmasının yasaklanması şeklinde anlaşılması gerektiği kanaatindedir. Bu güvence yeni kovuşturmaların açıldığı ve bir önceki mahkûmiyet veya beraat kararının daha önce kesinleşmiş olduğu durumlarda uygulama alanı bulur. Bu olayda, Ceza Kanunu’nun 318 ve 319. maddelerine dayanılarak açılmış ceza davası 7 no’lu Protokol’ün 4. maddesi açısından bir sorun doğurmamaktadır, çünkü başvurunun komutana karşı yaptığı hareketler ilk defa ve sadece ceza yargılamasının konusunu oluşturmuştur. Ancak başvurunun önce idari prosedür çerçevesinde, İdari Suçlar Kanunu’nun 158. maddesine dayanılarak, mahkûm edilmesine, sonra da Ceza Kanunu’nun 213. maddesi temelinde hakkında ceza davası açılmasına sebep olan huzur bozucu eylemler için durum farklıdır. AİHM başvurucuya karşı açılan idari ve ceza prosedürlerinin her ikisinin temelinde bulunan olayların sadece bir konuda farklılık gösterdiği – bir polise karşı şiddete başvurma tehdidi – ve sonuç olarak özünde aynı olaylar olarak kabul edilmeleri gerektiği kanaatindedir. Daire gibi Büyük Daire de “idari” prosedür çerçevesinde üç gün hapis cezasına çarptırılmanın kesin bir karar olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca, AİHM başvurunun ceza yargılaması sonucunda beraat etmiş olmasının başvurunun aynı suçtan iki defa yargılandığı iddiasını ortadan kaldırmadığının altını çizer. AİHM 7 no’lu Protokol’ün 4. maddesinin üç farklı garanti içerdiğinin altını çizer: Aynı olaylar için iki defa i. kovuşturulmama, ii. yargılanmama veya iii. cezalandırılmama. Öte yandan, başvurunun beraat etmesi sadece delil yetersizliğine dayandığından başvuru mağdur sıfatından yoksun etmemiştir. Rus makamlarının yargılamanın herhangi bir aşamasında *non bis in idem* ilkesinin ihlal edildiğini kabul ettiklerine dair bir bulgu yoktur. Özet olarak, AİHM Ceza Kanunu’nun 213 § 2 b) maddesine dayanılarak başvuru hakkında açılmış olan ceza davasıyla ilgili suçun, başvurunun daha önce, İdari Suçlar Kanunu’nun 158. maddesine dayanılarak, kesin bir kararla mahkûm edilmesine neden olan suçla esas olarak aynı olduğu kanaatindedir.

Sonuç: İhlal (Oybirliğiyle).

Madde 41 – Manevi zarar için 1 500 EUR.

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce’dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi’nin insan haklarına destek Fonu’nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme’yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC’un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu’na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund) Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.